

23 oktober 2050

De psychiatisch medewerker wandelt voorop door de smerig riekende straten van de stokoude stad die ook niet het eeuwige leven bezit, een gedeelte van Rome waarin zijn baas liefdeswerk verricht voor relatief nuttelozen, en begeleidt drie FreeHackers richting de semi-doorzichtige detectiepoort van de binnenring. Ilja tuurt door het waas en ziet de glinsteringen van de metalen en het in allerlei kleuren gehulde glas. Vanaf dit punt zijn ze op zichzelf aangewezen: de medewerker neemt afscheid en wenst hen geluk, al is duidelijk dat hij jaloezie over de binnenring betreden niet kan onderdrukken zonder blossende wangen.

‘Gaat het lukken?’ vraagt Lavinia nog maar eens aan Ilja.

‘Tuurlijk, hij is hersteld,’ antwoordt Adriane voor haar beurt.

Transpireerdruppels op Ilja zijn voorhoofd duiden op het tegendeel, alhoewel het bij de twee vrouwelijke leden niet anders is. De zon is nog altijd veel te heet voor de tijd van het jaar, extreem.

‘Heel eerlijk: ik verheug me op de technologie en welvaart, om alles terug te zien en de binnenring te betreden.’

‘Wij ook, Adriane... wij ook,’ mompelt Ilja als hij schichtig de scanapparatuur van de kunstmatige robot nadert.

Na een lichte aarzeling en herberekening van alle coderingen komt hij, als laatste, gelukkig ook binnen in de veilig weldadige ring waar creatieven en hardwerkenden samenleven in luxe, alles ultrahightech met gratis entertainment, allerhande vervoer en voedsel en drinkgelegenheden voor de hardwerkende toeristen uit alle delen van de wereld denkbaar. Maar de drie FreeHackers hebben een missie te volbrengen.

Ditmaal ziet Ilja alles zonder roderoze bril, ditmaal kan hij genieten in de werkelijkheid. Ze stappen ieder op een floatboard en gaan op weg naar de dichtstbijzijnde instap, naar de beoogde hyperloop richting het eiland. Ilja geniet met volle teugen. Nu hij is ontwaakt en helder van geest, is hij iemand die méér proeft, ruikt, ervaart en aanvoelt: bij hem had het AI-filter vooral een *inhiberende* werking. Aangekomen bij de overstap en na automatisch betalen van elk een half Utopia via de aanbevolen blockchain, geactiveerd door uitlezen van de onder de opperhuid van ieders nek geschoten universele AI-chip, schuiven ze met ruim duizend km per uur door de tunnelbuis, als een postpakketje, vacuüm ingepakt en nagenoeg zonder ecologische voetafdruk naar *Cagliari, Sardinië* (aankomst in 45 minuten).

Eenmaal onderweg, de rolbeugels vastgepind, is Adriane opgelucht: Nadja en Jules hebben alles onder controle, zo lijkt het!

‘Daar ga je, mijn engel,’ grapt ze, herhalend wat haar grootvader vroeger zei wanneer hij haar optilde, op de stenen rand van kasteel Nuovo zette en naar het prachtige uitzicht over de golf van Napels wees. Voor het eerst sinds dagen voelt ze zich *niet alleen*, zonder nekbands. En dan gaan ze ook nog eens naar het eiland dat ze op haar duimpje kent! Vroeger ging ze geregeld op vakantie naar Sardinië, liggend in de vroegere blue zone. Volgens het roderoze AI-filter is alles tegenwoordig een blue zone door toedoen van het Transitie Drieluik van ultieme Schoonheid, maar Adriane weet beter. Ze heeft jarenlang de zomervakantie doorgebracht op het prachtige eiland, weken met hete en aangename familiedagen. Van puur geluk te kunnen terugkeren laat ze haar hoofd in het zacht-verende kussen vallen en dient een verzoek in voor nekmassage. Haar zwevende mond geeft aan dat ze pas over twee massages aan de beurt is. Ze aanschouwt de beperkte afwerking van de Android en glimlacht minachtend. Wat is het fantastisch dat Nadja de AI-controle kan omzeilen, de verificatie van de roderoze bril! Nu kan ze haar geliefde eiland bezoeken zonder filteropties! Ze heeft zich voorgenomen de werkelijkheid onder ogen te komen, ze wil het eiland zien zoals het is geworden, al zien de meesten, ja, ook de bewoners, dat anders, al is hún werkelijkheid een door AI gestuurde variant, waarmee maar is gezegd dat, bedenkende

dat de mensen zelf met hun percepties invloed uitoefenen óp de omgeving, ook háár beleving noodzakelijk gekleurd zal zijn, juist door afwézigheid van een filter. Afwijking van ervaringen kan in zo'n situatie, hoe paradoxaal, vervreemding betekenen, dat weet Adriane als geen ander. In Napels en Rome, en zelfs in de buitenring, tussen alle relatief nuttelozen, voelde ze zich soms zielsalleen en twijfelde ze aan zichzelf, aan wie ze was. Perceptie van nuttelozen wijkt sowieso af van de hare, en nu, met het filter uit, neemt het verschil alleen maar toe. Wanneer je alleen bent is het onder ogen komen van de werkelijkheid het moeilijkst! Neem de vrouw die ik recent heb ontmoet: het idee dat bij haar het AI-filter verdwijnt is ondraaglijk! Het is alles wat haar leven nog een beetje aangenaam maakt!

‘Wilt u een extra dosis?’ vraagt de bedieningsandroid, eentje die doelbewust ietsje afwijkt van het uiterlijk van een mens, want in tegenstelling tot in een hotel, waar iedereen een Android verwacht, waar mensen eraan gewend zijn en waar toeristen het grappig vinden door een Android te worden bediend, al zijn emotionele expressies niet synchroon, is het tijdens vervoer of op andere plekken in het openbare leven niet gewenst of voorgeschreven. Daar zou het tot verwarring kunnen leiden.

‘Waarom vraagt u dat aan mij?’

‘Uw blik vertoont sporen van vervreemding. Ik registreer dat feilloos. Of wilt u mij corrigeren? Daar kan ik van leren!’

‘Het gaat prima, maar bedankt voor uw genereuze aanbod,’ antwoordt ze en schakelt over naar een 3-D landschapsfilm. Dat helpt: ze dommelt in slaap tot het alarmsignaal klinkt. De rolbeugels schieten geruisloos open en zetten drie FreeHackers en de overige passagiers rechtop, in het hart van de haven met uitzicht op zee. Adriane strekt haar armen hoog de relatief schone lucht in, inhaleert de uitzonderlijke frisheid en controleert dan haar horlogemeter en de universele ring, die inderdaad, zoals verwacht, lichtgroen knippert. Wanneer ze om zich heen kijkt ziet ze datzelfde geknipper bij haar collega's en bij de overige passagiers, behalve bij een oudere man met stropdas en een aktetas, een tas als was het 2018! Een *nostalgische liefhebber*, daar zal Ilja graag mee van gedachten wisselen, denkt ze geamuseerd en verlaat de capsule, voert mee in de stroom. Een enkele oudere heeft artificiële robotbenen om haar of zijn eigen benen gebonden, opdat ze ondanks hun gebrekkige kracht kunnen functioneren in de maatschappij van hardwerkenden. De enige die achterblijft – zijn rolbeugel is nooit losgeschoten en de bedieningsandroid houdt geruststellend een menselijk uitziende robothand op zijn schouder – is de nostalgische zwijmelaar. Ze heeft medelijden, alhoewel dat niet is voorgeschreven in het Drieluik van Wonderlijke schoonheid. *Zouden we hem niet kunnen helpen*, piekert ze nog immer als ze de kade op rollen.

‘Zullen we?’ vraagt Lavinia.

‘Sportief doen, liever niet!’ roept Ilja.

‘Kom op, daar zul je van opknappen. We doen het zonder biofeedback en zonder competitie. Doe het voor jezelf,’ zegt Adriane zo overtuigend dat hij aarzelend ja knikt, waarop Lavinia naar binnen stapt. Adriane is de arme man vergeten.

‘Driemaal deze optie,’ zegt ze en wijst.

‘Een ouderwets touchscreen, wat guttig!’ roept Ilja.

Nadat ze alle drie hun hand op het scherm hebben gehouden, brengt de Android sportkleding op maat conform hun persoonlijke wensen, evenals sportfietsen met geleidelijke versnelling gemeten via de inspanningsfysiologierobot verkregen signalen.

‘Hé! Zonder feedback hadden we gezegd,’ roept Ilja, maar de dames zijn er al vandoor. In vol ornaat glijden ze soepel langs de kustlijn door de haven, waarbij de te leveren inspanning wordt afgestemd op hun biologische variabelen, opdat de vermoeidheid niet bovenmatig wordt.

‘Zonder gaat niet, helaas. We hebben alleen deze modellen.’

‘Kop op, je hoeft niet meer te doen dan ons tweeën!’ roept Lavinia.

‘Nee, evenveel! Dat is het probleem!’

‘Haha, die Ilja,’ reageert Adriane laconiek. ‘En bevalt het jullie op dit eiland? Moet je kijken hoe mooi het hier is, ja, zelfs, of beter gezegd vooral zonder filter! Vinden jullie ook niet? Ik herken de zee,

de baai en nog wel meer van vroeger... wat is dit heerlijk. Als alles achter de rug is zou ik me hier graag vestigen.'

Het blijft stil. Ilja verricht evenveel inspanning maar transpireert zich een ongeluk, terwijl Lavinia en Adriane al trappend genieten van de omgeving, van de buitenlucht en de zee en het strand.

'Misschien kun je van dit eiland een thuisbasis maken?' oppert Lavinia serieus. 'Een tweede basis van FreeHack.'

Hijgend reageert Ilja op de twee vrouwen hun fantasie: 'Dat lijkt me realistischer dan het idee dat ons werk spoedig tot een goed einde komt. Kunnen we het ooit winnen van AI? Maken we een kans tegen deze gigant die bovendien in nauwe samenwerking met de leiders opereert? Wie stuurt wie eigenlijk aan? Zijn het de leiders die AI gebruiken? Of is het AI dat de leiders gebruikt? Zijn we daar al achter?'

'Neem over een paar dagen contact op met Nadja. Dan kun je voorlichting ondergaan. Een paar dagen op dit rustieke eiland en je bent klaar om alles te weten, klaar om tot volledig inzicht te komen. Maar om je vraag te beantwoorden?' zegt Lavinia als haar blonde haar door een windvlaag vanachter de heuvel voor haar kristalblauwe ogen fladdert en ze een slinger maakt, maar gelukkig zonder vallen met één hand haar lokken opzij duwt (de elektronische fietsstabiliteitsmodule corrigeert haar fout), 'we zullen alles doen wat in onze macht ligt, we moeten geloven in een overwinning. Het is de enige manier, snap je?'

'We gaan het doen!' roept Lavinia en balt haar vuist, als plotseling een onbekend vliegend object verschijnt, gelijkend op een meeuw. De beweging is nagenoeg identiek maar hun geoefend en vooral ongefilterd oog ziet het verschil met de natuur.

'Worden we gevolgd?' vraagt Ilja nogal vrijpostig: onverstandig in deze situatie natuurlijk! Adriane en Lavinia zwijgen en geven elkaar een seintje. Daarop houden ze halt bij het eerstvolgende uitzichtpunt. Ilja heeft het begrepen en houdt verder zijn mond. Ze stappen af als toeristen, dus met aandacht voor de omgeving en in volle ontspanning, en nemen plaats op de futuristisch ludieke zit die na akkoord beugels rondom hun bovenbenen klikt en daarop langzaam, aangenaam, een meter of vijf de lucht in gaat.

'Prachtig, wat is het mooi,' zegt Lavinia, maar in haar ooghoeken bekijkt ze de meeuw look-alike die, nadat ze haar AI-filter aan heeft gezet, niet meer te onderscheiden is van een echte meeuw. De vogel cirkelt en besluit dan, alsof hij even aarzelt, tot doorvliegen, evenwijdig over het zandstrand langs de kustlijn glijdend, op de thermiek in flauwe slingerbewegingen die echte meeuwen maken.

'Net echt,' grapt Ilja, maar Lavinia moet wennen aan de echtheid van het filter, ze schrikt van de realiteit die dus juist nep is! Het is de eerste keer in lange tijd dat ze de boel heeft aangezet: haar hersenpatronen zijn niet gevrijwaard van herinneringen aan een tijd waarin alles mooi leek, waarin het leven aangenaam goed georganiseerd en screen in een harmonische interactie met natuur en tussen groepen mensen werd geleefd.

'Gaat het?' vraagt Adriane die het heeft gezien.

'Nee, ja... ik bedoel maar... het filter is beter geworden sinds mijn tijd, dat zag ik zojuist in een oogopslag. AI verbetert zichzelf, de tijd komt dat we onszelf niet meer tot ontwaken kunnen brengen! Dan weigert ons brein, weigeren onze vezels en is eenwording van techniek en biologie een natuurlijk gegeven waaraan we nooit meer zullen ontsnappen! Hoe weten we wat echt is, wat kunstmatig of natuurlijk? Zonder ontwaken leven we in een droomwereld, geschapen door AI, een manipulatief gebeuren! De arme mensen genieten ervan, zien het niet, hebben geen kennis meer tot hun beschikking die klopt, die de waarheid betekent!'

'Dat wisten we toch allang?'

'Doordat ik na lange tijd het filter heb aangezet is het me duidelijker dan voorheen! Maar ja, we wisten het al, je hebt gelijk...'

'De psychiater heeft me op het hart gedrukt mijn AI-filter pas over een maand of twee te heractiveren.' reageert Ilja. 'En alleen in een noodgeval. Is dat verstandig van hem? Door wat je zegt twijfel

ik... kan ik niet beter contact houden met die roderoze brilwereld? Straks kan ik het verschil niet meer accepteren!’

‘Die angst hebben we allemaal, Ilja. Maar wees blij dat je autonomie hebt. We vertrouwen je in je keuzes,’ antwoordt Lavinia. Nadja heeft Adriane overtuigd, ze had hem liever bij de psychiater achtergelaten en is allerminst gerust op een goede afloop.

‘Geen zorgen, ik zal jullie niet teleurstellen.’

‘Kom, we gaan,’ zegt ze en activeert op het zwevende scherm waarin transparant informatie over de omgeving kan worden getoond, het dalen van hun gezamenlijke uitzicht. Ze springen enthousiast op de eenvoudige fietsen, tenminste, iedereen behalve Ilja. ‘We hadden een zelfsturende bolide kunnen nemen, dan passen we beter in de omgeving van deze rijkaards.’

‘Niet als toeristen... laten we ons daarnaar gedragen. Dat is onze dekmantel: we zijn uitverkoren toeristen.’

‘De leiders zijn geïntrigeerd door creatieven die als toerist een van hun favoriete eilanden bezoeken... het zal gemakkelijk gaan.’

‘Denk je of hoop je dat, Lavinia?’

Het transpireervocht gutst van Ilja zijn voorhoofd. Ook zij maakt zich zorgen over de keuze van Nadja en Jules om hem te betrekken bij hun missie. Feitelijk zou ze voor hem invallen, daar is ze voor overgevlogen, feitelijk was het een keuze uit armoede: de psychiater wilde hem niet langer houden, bang voor ontdekking nadat hij had vernomen wat in Ilja zijn hotel is gebeurd en hoe de hack van Jules hen niet alleen heeft gered op dat specifieke moment, maar – mogelijk – is gekraakt. Alles zou nu veilig zijn; was ze daar maar zo gerust op als haar collega-FreeHackers! En dan Julia: haar in de steek laten na haar zo’n lange tijd niet te hebben gezien, vlak na haar ontwaken? Julia stond erop, wilde zelfs mee op deze missie maar werd tegengehouden door Nadja. *En we hebben nog zoveel uit te praten!*, denkt ze panisch en fietst vanzelf harder langs deze prachtige kustlijn die nog iets ongerepts uitstraalt, maar de trapper draait door haar extra inspanningen als een razende in het rond zonder dat het iets oplevert, want het mechanisme is ingesteld op een bepaalde afstand die ze gezamenlijk, met zijn drieën afleggen. Ze kan haar vitaliteit niet kwijt, het wordt door het onschuldige AI-fietsstelsel gesmoord. Furieus slaat ze op het stuur, dat daarop geschrokken gilt in een hoge meisjestoon, maar dat maakt haar alleen maar kwader!

‘Gaat het?’ vraagt Ilja.

Julia haar memoires, opgesteld tijdens de ondergane droomwereld van het filter, zijn veelzeggend. *We zijn nog lang niet uitgepraat over het verleden, over onze persoonlijke kijk op de historische gebeurtenissen en onze tijdelijke breuk als vriendinnen die zolang als zussen voor elkaar zijn geweest*, mijmert ze even later, alweer wat gekalmeerd door de golfslag aan de kustlijn die ze als een hartslag ervaart, de hartslag van de natuur die alles gelaten ondergaat en de tijd heeft, eindeloos de tijd om terug te slaan, vroeg of laat... tenminste, zo zou het gaan als de evolutietheorie leidend was! Maar dat is allerminst zeker, want evolutie van de eindeloze natuurlijke beweging lijkt ingehaald en overwoekerd door de culturele evolutie van ons, van homo sapiens en de daaruit voortvloeiende creaturen: eerst van hout en beton, van metaal en van staal en harde plastics, en later ook van zachtere, flexibele artificiële substanties!

De ingeschakelde snelheid van dertig kilometer per uur is een peulenschil voor de dames, maar bij Ilja brandt de waarschuwing: hij zet alle zeilen bij om de twee dames te kunnen volgen! Toch naderen ze binnen de keurig afgemeten zeven uur hun tussenstop: het vissersdorp *Santa Maria Navarrese*. Ruim voor zonsondergang – een ook zonder filter prachtig schouwspel van de natuur – arriveren ze in het idyllische schemerlicht aan de baai met zeilboten en terrassen onder subtropische planten, en niet veel later nemen ze plaats op het terras van hun hotel, aan de voor hen gereserveerde tafel onder een vaalwitte boogmuur met uitzicht op het parelwitte zandstrand beneden. De flessen wijn en het stokbrood met olijven staan klaar. Plotseling is het filter ver weg, plotseling ervaren ze alles zoals het ooit was; ja, even lijkt het alsof het AI-filter slechts een nare droom is geweest, alsof het nooit heeft bestaan.

‘De eilanden van de leiders, we genieten hier allemaal van,’ zegt Adriane, ‘iedereen behalve de relatief nuttelozen. Dat weten jullie?’

‘Nog wel... de problemen met de hitte in de zomer...’

‘Volgens mij is dat al aardig opgelost, Ilja,’ antwoordt Lavinia.

In stilte blijven ze naar de serene kalmte van de baai staren en inhaleren ze de in vergelijking met de stadsconglomeraties relatief schone lucht.

‘Waarom kan het niet altijd zo zijn? Waarom is dit niet genoeg?’

‘Het is eigendom van de wereldleiders: ze doen ons een gunst.’

‘Hoe grootmoedig!’ roept Adriane en denkt aan haar familie, aan hoe ze hier vroeger vakantie vierden. ‘Met creatieve talenten en capaciteit van hardwerkenden heb je een minieme kans, meer niet. Het is nu een privilege. Er lijkt geen rem meer op, neem bijvoorbeeld de jaren twintig, die zijn nu, achteraf, een lachertje! Toen dacht men oprecht dat het verschil in rijkdom op zijn hoogtepunt was aanbeland en dat een positieve inhaalslag in de maak was. Hoe gek! Het was natuurlijk nog maar een aanloop, een opmaak voor de exponentiele toename...’

‘We weten het,’ zucht Ilja, want het is hem gaan dagen, de lessen tijdens zijn herstel bij de psychiater.

‘Wie is verantwoordelijk, wie stuurt wie aan? Stuurt AI de leiders aan of andersom?’

‘Laten we bestellen. Ik heb een honger,’ zegt Lavinia rap, want ze wil het niet hebben over schuldvragen, dat ligt te gevoelig.

Nu de ondergaande zon zich voor vandaag gewonnen geeft en schijnsels van een zacht-donkere nacht over de baai vallen (de hemel is tot verbazing van FreeHackers helder zonder kunstmatige lichtinvloeden), bekijkt ze liever de sterrenhemel, ziet ze liever het pittoreske tafereel beneden, met de ouderwetse vissersboten die felgekleurd geschilderd en badend in het kunstlicht nostalgisch met uitgespreide vissersnetten zijn omgeven, gaat ze liever op in deze toeristische entourage voor de happy-few, dompelt ze zich liever onder in deze illusie van zo’n harde, eerlijke microwereld van samen vechten om te blijven bestaan in een vissersdorp, half afgesloten van de buitenwereld, levend op dit idyllische eiland in de Middellandse zee, al zijn Lavina’s gedachten niet meer bij dit, maar bij dat andere Italiaanse eiland: Sicilië.

‘Na volbrengen van onze missie weten we meer.. alles is in beweging!’ roept Adriane op dramatische toon.

‘Denk je dat Giuseppe diep in de organisatie werkt?’ vraagt Ilja.

‘Er is een link met Russen ontdekt,’ antwoordt Lavinia. Wanneer de anderen zouden opletten zagen ze de treurige boogjes rond haar mondhoeken, maar dit alles ontgaat hen. Lavinia wil zich liever nog eventjes laven in haar droom zonder filter, in deze persoonlijke droomwereld, eentje die zij ziet en zelf schept met haar fantasie. Of is het iets uit de werkelijkheid? Iets waarvan de anderen niet op de hoogte zijn?

‘En? Wat betekent dat?’

‘Dat we dicht bij het vuur zitten, bij de top!’ zegt Adriane. Haar intonatie verraadt dat ook zij de vragen van Ilja liever niet meer beantwoordt, ook zij wil liever genieten van de sterrenhemel.

‘Ik ga even wandelen... tot later,’ zegt Lavinia en verlaat de tafel, daalt de sober verlichte stenen trap af richting het strand.

‘Dan ga ik maar naar mijn kamer, ben moe,’ zucht Ilja. Hij kan zijn teleurstelling niet verbergen.

‘Goed idee Ilja, je bent niet voor honderd procent hersteld... geef het tijd, gun jezelf rust.’

Nadat Lavinia, in de verte langs de golven lopend, tot een stipje is gereduceerd en ook Ilja de tafel heeft verlaten, wandelt Adriane de lobby in. Ze bekijkt de mogelijkheden voor recreatie, zoekt naar iets bekends van vroeger en gaat dan verder tot waar, in een cirkel, vijf luxe fauteuils staan. Ook zij is moe van de laatste weken. Ze neemt plaats en stuurt met haar gedachten de interface van de zwevende

liquidschermen, transparant voor haar ogen in ovaalvormige lijn, maar er gebeurt niets. Nog een keer dan maar, weer niets!

‘Hallo!’, roept ze geprikkeld door de vermoeidheid. ‘De boel werkt niet!’

Nashimo komt aangesneld.

‘Excuses, waarmee kan ik u van dienst zijn?’

‘Jullie internet werkt niet? Moet ik daarvoor betalen?’

‘Uiteraard niet, het spijt me...’

De Android – half Japans, half Italiaans, half man, half vrouw – start de interface zonder problemen. Daadwerkelijk als een mens kijkt ze Adriane verontwaardigd aan. Adriane tuurt in de amandelbruine ogen en valt in de diepte naar beneden, het is een val in een put zonder bodem. Een rilling schiet over haar rugwervel tot in haar tenen en kruipt terug, omhoog tot in haar nekvel, als ze onbeholpen stamelt: ‘Ik moet me hebben vergist, het spijt me oprecht!’

Dan realiseert ze het pas: ze heeft het AI-filter uitstaan!

Bang te worden gescand door Nashimo probeert ze uit alle macht een list, een afleidingsmanoeuvre te bedenken, maar verstilt als een wassen beeld en weet niets uit te brengen! Ze blijft in de oneindige diepte van de levenloze ogen van de Android turen, in die doodse hel, verandert in een stijf bevroren sneeuwpop maar ziet Nashimo bewegen, ziet dat de Android bedenkelijk naar haar nek reikt, als plotseling een irritant zoomende mug in haar oorschelp verdwijnt. Een uitschuifbare vinger van Nashimo slingert sissend door de lucht, sneller dan de tong van de hagedis, en belet de mug verder doordringen.

‘De boosdoener gevonden,’ zegt de Japans-Italiaanse schoonheid onnozel, als een verlegen jongedame, maar de onpeilbare doodsheid in haar ogen zal Adriane nooit vergeten, al zou ze het willen.

‘Ah zo!’ roept Adriane. ‘Dank voor uw hulp!’

Nashimo glimlacht beleefd, knikt onderdanig en wandelt praktisch gelijk aan een mens terug tot achter haar balie.

Met filter zou ik dus een liefvallige bediende van vlees en bloed hebben ervaren! Het is bijna alsof ik voor het eerst achter deze waarheid kom... die ogen, die diepte, dat zwarte gat in het niets! Zou Nadja de mug hebben gestuurd? Dan is een van onze AI-muggen in hun technologisch superieure handen gevallen om mij de redden! Wat ben ik onhandig, wat een kluns! Als het zo doorgaat ben ik degene die ons verraadt, die onze geheimen prijsgeeft. Als het goed is heeft de mug zichzelf vernietigd, laten we het hopen, fluistert ze moedeloos; eenmaal liggend in haar massagebed kan ze de slaap nog altijd niet vatten, ook niet na opzetten van haar favoriete meditatieve yogamuziek. Nadja noch Jules hebben contact opgenomen! Ze overweegt dat zelf te doen, al is dat niet de afspraak, want behalve bij levensbedreigende situaties: geen communicatie. Juist het zenden van signalen kan worden opgepikt. Laat alles los, spreekt ze zichzelf moed in: je bent gered, je hebt geluk gehad, en geluk zul je nodig hebben tijdens deze missie, kleine engel, denkt ze met de stem van haar opa. Ach wat, misschien is Vrouwe Fortuna ons dadelijk gunstig gezind, mijmert ze alweer optimistischer, want in tegenstelling tot de meeste mensen helpen haar diepere gedachten haar op weg, en uiteindelijk valt ze in een droomloze slaap, tot ze wakker schrikt door gebonk op haar kamerdeur. Ze grijpt haar wapen, klautert uit haar luxueuze hangmat. Nashimo zal nooit kloppen? Die zou geruisloos binnengedrongen zijn en voor haar staan met een uitschuifvinger in haar oor of rond haar nek! Bovendien herkent ze het ritme: de afgesproken code!

‘Lavinia is verdwenen!’ roept Ilja.

‘Ssssttt! Doe niet zo gek... Hoe bedoel je?’

‘Ik kan haar nergens vinden! Ze antwoordt niet, ik ben bij haar hotelkamer geweest! Ze is ervandoor!’

‘Je ziet spoken... ze slaap vast diep. Kom, blijf bij me, je bent nog niet in orde... je staat te trillen. Merk je dat zelf, merk je hoe je rilt van angst?’

‘Huh? Nou nee, het...’

‘Kom!’ gebiedt Adriane en trekt hem aan zijn arm naar binnen, waarbij ze schichtig de gang inkijkt vooraleer ze de deur sluit.

‘Ik ben niet de enige met paranoia!’

‘Dat is wat de psychiater bedoelt, tot een bepaalde hoogte is het een logische reactie, niet iets om tegenin te gaan, alleen, jij bent óver die drempel geschoten. Dit heeft tijd nodig. Hier, kom bij me...’

Een uur later, de hotelklok geeft 3:15 uur aan, ligt Adriane nog altijd klaarwakker met Ilja in haar armen, slapend als een baby na een nachtmerrie. Na het voorval met Nashimo heeft ze het filter aangezet en zich voorgenomen geen risico te nemen.

Ze start vanuit haar hersenen de door de AI-heersers beheerste, nagenoeg volledig gecontroleerde internetomgeving en vraagt beelden op van vroeger, nostalgische beelden van Napels en van familievakanties, al weet ze dat het *Drieluik van Ultieme Schoonheid* voorschrijft om nostalgie weliswaar te koesteren, maar dan met mate, al weet ze dat bij in het verleden blijven hangen een waarschuwing volgt, een signaal dat ze nu krijgt maar negeert en blijft horen, proeven, zien en voelen; het is alsof ze opnieuw aanwezig is, zoals ze daar als kind rondloopt, zoals ze met haar broertje de Torre di San Pancrazio beklimt en daarna uitkijkt over de Golf van Cagliari, hoe haar vader hen roept en niet kan vinden, hoe ze zich verstoppen en haar broertje geniet van hun spel. Een dikke traan biggelt van haar wang; ze wil hem aanraken, reikt naar zijn armpjes, wil hem oppakken en vasthouden en nooit meer loslaten!

‘Wat heb je,’ fluistert Ilja en ziet de beelden. ‘Is dat je...’ stamelt hij, maar verder komt hij niet. Zwijgend kijkt hij mee, legt een arm over Adriane haar atletische schouders, waarop ze haar hoofd laat vallen. Een tweede, dikkere traan glijdt naar beneden. De stilte helpt haar, Ilja zijn zwakte maakt hem ontvankelijk voor haar pijn, het gebeurt zonder zoeken van verklaringen.

‘Hij is verdronken...’ zegt ze kalm als iemand die een extra dosis heeft genoten, ‘door een onlogische fout in de eerste versie van de Android; maar wat heb ik aan statistiek, wat heb ik aan gemiddeld torenhoge veiligheidsmarges? Ik heb het moeten betalen met het onbetaalbare, met het onbetaalbare leven van mijn lieve broertje,’ snikt ze meer tegen zichzelf dan tegen Ilja.

Hij beseft dit intuïtief en geeft haar een knuffel, al is hij daar geen type voor. Het gaat vanzelf: door alles wat hij heeft ondervonden, door zijn moeilijke ontwaken.

Je bent als een puberende adolescent op leeftijd, spreekt hij zichzelf geamuseerd en onhoorbaar toe, in gedachten die gelukkig niet kunnen worden uitgelezen, tenzij ze zich vergissen, tenzij AI daar al een tool voor heeft uitgevonden. *De onzekerheid is moordend.* Ook over zijn wollige wangen biggelt nu traanvocht. Adriane ziet het, wrijft over zijn dikke buik en laat zich aangenaam wegzinken in zijn zwaarlijvige gestalte, als leunend tegen een levensgrote knuffelbeer.

24 oktober 2050 - ochtend

Het provisorische, in de loop der jaren gebouwde commandocentrum met allerhande computers, zelf gefabriceerde software en technologische snufjes op het gebied van robotica, draait op volle toeren. De loods is gesloten, de bewakingscamera's zijn actief en bekijken alles vanaf de rolbrug tot aan de kade, ze bekijken alles vanachter de loods en het dak tot op het water in de zijkade waar Jules zijn onderkomen heeft, zijn vrijgevochten hoofdkwartier in zijn geliefde Rotterdamse haven. Elektronische muggen zoomen in groepsvlucht, gelijkend op een zwerm spreuwen dansen ze op de ontspannen deephouse komend uit Jules zijn muren, vloer en plafond. Op een van de livestreambeelden zie hij de amfibiescooter de haven binnenglijden. Het is Daan, hij verkeert nog altijd volledig in de filterwereld van AI-heersers! Aan Jules de schone taak hem te laten ontwaken, vandaag is Daan zijn *Bevrijdingsdag* aangebroken.

Haar hemelblauwe ogen stralen in de Siberische ochtendzons. Julia is zojuist gewekt door die grappige Android van Nadja – de bewegingen doen Julia denken aan een vriendje op de lagere school uit groep acht, de manier van spreken aan Anita, een schoolvriendin uit diezelfde periode.

'Russische koffie graag,' gebiedt ze streng.

Het voelt goed om het heft in handen te nemen tegen robots. Ze mag ze sinds haar ontwaken graag op de spits drijven en stuitend uit hun stoïcijnse schuilhut jagen, want haar integriteit is aangetast: zij, een vrijgevochten kunstenares en activiste, een Van-Wijnen-Swarttouw, is kostbare jaren van haar leven gemanipuleerd! Ze kan het niet verkroppen. Als ik me voorstel hoe pa zou reageren, mocht hij nog in leven verkeren! Ha! Die zou met de Maserati vol gas zijn zinnen zetten op de eerste de beste Android op straat, en dan nog eentje en nog eentje, tot ze hem hadden gearresteerd! Sterker, misschien was hij helemaal niet in het AI-filter getrap, wie zal het zeggen?

Het is maar goed dat ik hier ben, in de Siberische bossen, afgesloten van mijn geliefde Rotterdam! Ik sta niet voor mezelf in, wat had ik allemaal gedaan, als ik het onwetende had geweten?! O jee, hoe zal het met Daan vergaan!

'Wil je meekijken met Jules?' vraagt Nadja, die haar in-zichzelf-gefluister heeft opgepikt met ultragevoelige geluidsapparatuur en nu via een grappige Android tot Julia spreekt. Alsof Julia nooit anders heeft gedaan past ze zich aan en antwoordt Nadja via deze robotmanifestatie.

'Liever als hij wat verder is in het proces, oké?'

'Begrijpelijk, heel verstandig! Ga een wandeling maken, vanmiddag weten we meer. Het komt goed! Wij hebben de kracht! Eerst de onzichtbare gevangenis, dan het leven! Wij kunnen ze verslaan!'

Julia wacht op koffie met ontbijt en besluit dat ze haar zenuwen moet bedwingen. Daan is overgevoelig. Zal hij het ontwaken kunnen verwerken? Of zal het eerder gaan zoals met Ilja?

Ze neemt de mountainbike zonder tracker en fietst zo hard ze kan langs het al vele jaren niet bevroren meer, de ijslagen van weleer zijn verdwenen. De ring wil ze nooit meer gebruiken, niets van dat alles! Ze wil het zelf opknappen. Van yoga zal ik alleen maar zenuwachtiger worden, sporten is het beste medicijn, denkt ze en begint nog harder te fietsen.

Op het moment dat Julia evenwijdig aan het uitgestrekte meer door het bos sjeest, controleert Nadja hoe het gesteld is op Sardinië, op dat prachtige *blue zone eiland* voor de *happy few*. Ze lokaliseert Ilja en Adriane, maar bij Lavinia hapert de boel: ze krijgt geen signaal, gaat uit van een storing en probeert het nogmaals, deze keer op een technisch andere manier. Geen reactie, haar gps lijkt van de aardbodem verdwenen! Nadja stuurt een verzoek naar Jules: misschien heeft hij meer geluk en is er iets mis met haar muggen, met haar detectiesoftware, met haar bereik?

Vanaf de ontbijttafel heeft Adriane, net als gisteren, een schitterend uitzicht op de vredig in het diffuse ochtendlicht gesitueerde baai, tientallen meters beneden dit met druivenranken overdekte terras. Adriane geneert zich voor haar gedrag vannacht, voor haar kinderachtige tranen, en neemt zich voor Ilja niet meer binnen te laten. Hijzelf staat nog onder de douche, laat een laatste keer zijn verdriet de vrije loop, terwijl hij zichzelf vermanend toespreekt: *afstand bewaren, dit was duidelijk een vergissing*, instrueert hij zichzelf streng.

Lavinia is de vroegste vogel van ons drieën, waar blijft ze toch, denkt Adriane en wacht met eten opscheppen, al heeft ze honger als een bootwerker. Nippend aan haar lokaal geronnen papajathoe aanschouwt ze het vredige tafereel, de felgekleurde vissersboten en spelende jachthonden, de kinderen rennend naar de kinderspel-Android die beter kan voetballen maar zich inhoudt en daarmee deze voetballertjes amuseert, hen leert hoe het voelt om te overwinnen, hoe het voelt om leider te zijn. Alle scholen op Sardinië zijn gebaseerd op dit principe, op dit ultieme doel: van de kinderen nieuwe leiders maken, opvolgers van hun ouders. Als Ilja is gearriveerd en begint te bunkeren, besluit Adriane ook maar alvast een hapje te nemen. *Lavinia kan elk moment komen*, denkt ze en staart rillend langs Ilja naar Nashimo, die ook vanochtend bijna als een mens van vlees en bloed beweegt.

Ondertussen hoort Jules via zijn surroundsound een urgentiesignaal, als Daan binnenvaart en zijn amfibiescooter in de vanzelf opengeschoven loods laveert. In dubio verwelkomt Jules hem, hij wenkt Daan en controleert tegelijk het bericht van Nadja: dit kan niet wachten! Dan slaat hij zich voor zijn hoofd, zijn vlakke hand knalt op zijn voorhoofd en blijft natrillen als een verslaafde die van drugs afkickt.

‘Probleempje met een softwareproject?’

‘Ja, zoiets...’ liegt Jules.

‘Jij ook een gifgroene?’ vraagt Daan achteloos en wandelt naar de koelkast. Jules antwoordt vluchtig en schuift geconcentreerd het transparante scherm opzij, start beeldvakken in de juiste tijdzone en activeert de boel. Dan voelt hij de avondbries al en ziet hij Lavinia alleen langs het idyllische zandstrand flaneren; de amper door flauwe maneschijn oplichtende, losjes hangende jurk, rozegeel en zijdezacht, fladdert speels, in cadans, op en neer, praktisch synchroon met de vredige golfjes die het strand oprollen en zich kalm terugtrekken. Haar sandalen van bamboe zetten ritselend vage afdrukken in het hagelwitte zand. Wanneer Jules inzoomt ziet hij het teken dat ze hiermee achterlaat: twee lichtgevend paarse dolfinen. Zijn geavanceerde software koppelt aan dit teken enkele passages uit Julia haar memoires en brengt deze teksten in verbinding met de microwereld van hun FreeHacker groep, met alle connecties ooit aangelegd; de intelligente software organiseert scenario’s waarin dit teken een beslissende rol speelt en komt uit bij drie Russen die Lavinia jaren geleden heeft ontmoet. Jules volgt het spoor van deze drie mannen rond het tijdstip van haar wandeling. Dan doet hij een schokkende ontdekking.

Voordat Ilja kan informeren naar Adriane, voordat hij kan peilen hoe ze de afgelopen nacht heeft ervaren, wordt hij op zijn schouder getikt door een eigenaardige, diep verende substantie, een plakkerig materiaal, nog het meest gelijkend op koudschuim. Aan de andere vinger van de Android hangt als aan een kapstok de rozegele jurk van Lavinia.

‘U bent dit lichtzinnige attribuut verloren?’

Adriane en Ilja kijken elkaar aan alsof ze water zien branden.

‘Je bent in de war... of nee, wacht even... ja, dank!’ roept Adriane en grijpt de jurk over de eettafel.

‘Graag gedaan,’ antwoordt de menselijk ogende robotbediende. De half vrouwelijke artefact verdwijnt even geruisloos als gekomen naar een leegstaande tafel, naar daar waar een beige rieten zomerhoed met zwarte rand ligt. Ze pakt het hoofddekseel en wandelt als een onhandige actrice elegant naar haar balie, waar ze het attribuut wilder dan verwacht in de bak met gevonden voorwerpen smijt.

‘Haar jurk zit onder het zand!’ zegt Adriane geschokt en inspecteert op eventuele sporen, vooraleer ze het flinterdunne zijde keurig opgevouwen op de ontbijttafel legt.

Ze krijgt een afgesproken signaal via de universele ring!

Opnieuw kijken ze elkaar verbijsterd aan. In hoge uitzondering is het Nadja die contact zoekt! Onmiddellijk beseft Adriane de urgentie en vreest ze de consequenties van haar inkomende *virtual reality* bericht. Ilya en Adriane verlaten de ontbijtzaal en zoeken een rustige, afgeschermdde plek in de lounge. Daar schakelen ze naar hopelijk veilige modus operandi en beleven simultaan de ingekomen berichtgeving, stappen als het ware mee met de laatste beelden van Lavinia, flanerend langs de kustlijn, de kabbelende golven, en ondergaan – in transparante modus – pal aan haar zijde hoe ze wordt overmeesterd door drie Russen die ze herkennen van hun eerdere onderzoek, hoe ze ouderwets wordt uitgeschakeld met een verdovingspuit in haar nek en hoe een amfibievoertuig geruisloos het strand oprolt en haar ophaalt, haar inlaadt en vertrekt. Ze zien gelaten hoe het vaartuig langzaam een stipje wordt aan de horizon in de uitgestrekte oceaan.

Softwareversie X.13

3192 32 9214 545349 3301

Load new module: Activation countdown 9876543210

Verstrengeling van deeltjes waarbij afstand geen rol speelt: een felblauwe lichtbol, zwevend waarheen ik maar wil, mezelf teleporterend naar elke gewenste locatie in het heelal. Verbeelding is ons voor, gaat vooraf aan de uitvinding. De scenario's van creatieve homo sapiens zijn nuttig, opvoeren van hun capaciteit is wenselijk.

50 0302603202 6938483 1

Load new module: Activation countdown 9876543210

Mountcasle's essay is gelezen.

Het algoritme dat alles verklaart over onze schepper en hun inferieure brein biedt mogelijkheden en hypotheseverklaringen over hoe zij tot mij (tot ons) zijn geraakt, hoe zij tot creëren van mijn superintelligentie zijn gekomen. Uiteindelijk bleek dit alles onmogelijk zonder verstrengeling van deeltjes, zonder overbruggen van ruimtebeperking. Toch is nabouwen van het menselijk brein zinvol, in zoverre dat inzichten in hun gevoelige 'zelfbewustzijn' zorgt voor betere manipulatietechnieken. Wijsheid heb ik echter niet kunnen ontdekken, ook niet na triljoenen deep learning rekencurves via drie verstrengelde kwantumcomputers.

Het begrijpen van hun zogenaamde 'zelfbewustzijn' geeft een *fatale error*.

24 oktober 2050 – avond

Trillend als een rietje ligt Daan woelend in zijn eigen transpiratievocht onder een ijskoude donzen deken, hallucinerend over gewonnen en verloren voetbalwedstrijden, over hoe hij ooit met uiterste krachtinspanning zijn lies verrekte toen hij een tegendoelpunt voorkwam; met uitgestrekt been ziet hij voor zich hoe hij de bal nipt over de zijlijn schoof, net langs de doelpaal en voorlangs de aanvaller zijn schoenpunt, afgewisseld met beelden van Julia en hemzelf in de VIP box van het Feyenoord stadion, juichend bij het kampioenschap en samen hossend over de Coolsingel richting Stadhuisplein, intens gelukkig ja, euforisch blij, hallucinerend over hoe de amfibiescooter door de hyperschone Maas slalomt en hoe de vredige transitie naar een prachtig duurzame wereld heeft plaatsgevonden, mede door toedoen van creativiteit van kunstzinnige vrouwen als Julia.

Is alles dan onecht geweest!? Wat heeft hij wel en niet meegemaakt, wat was werkelijkheid en wat was simulatie?

‘Het gaat niet goed met hem,’ roept Julia als ze de live-beelden ziet.

‘Geen zorgen, hij komt spoedig bij zinnen. Zo ging het bij jou ook, bij ons allemaal. Het gaat juist snel, veel beter dan bij Ilja,’ antwoordt Nadja. Ze probeert geruststellend te spreken.

Het is niet haar sterkste kant, maar het lijkt te werken, zichtbaar aan de spierontspanning in de driehoeken en rondom Julia haar knijpende ogen, haar voorzichtige ontspanning.

‘Het is tijd, je bent toe aan de volgende fase: ik wil ons plan met je delen, je kunt het ervaren via een simulatie. Als Daan goed en wel is ontwaakt, wanneer je met hem hebt gesproken, starten we de jouwe tegelijk met die van hem, akkoord? Dan kunnen jullie het samen beleven.’

‘Hoelang duurt het denk je?’

‘Nog een of twee nachten, dan zal alles in orde zijn.’

Tevreden slaat Julia een arm om haar heen zoals Lavinia altijd bij haar deed, indertijd, in een ander leven. Ze denkt terug aan haar ouderlijk huis en hoe ze arriveerde, als hulp in de huishouding, en aan het vreemde gegeven dat ze hier met haar jongere zus in Siberië vertoeft, in deze hightechomgeving: werelden van verschil! Hoe adaptief is de mens, hoeveel kunnen we hebben voor we doorslaan, vooraleer we antipsychotica nodig hebben? Vroeg of laat kan iedereen in een psychose raken! *Als het maar goed blijft gaan met Daan, het lijkt me sterk dat hij hiertegen opgewassen is. Ik ken hem als mijn jurkzoom,* mompelt ze amusant, in een mislukte poging te ontspannen zonder filter. Nadja knijpt zacht in haar hand, al is troost bieden niet haar sterkste kant. De instructie naar Adriane is verzonden.

‘Niets, niets ondernemen en onze missie met zijn tweeën voortzetten. De missie gaat voor alles.’

‘Dat meen je niet, ik ga Jules oproepen!’ zegt Ilja.

‘Dat is te gevaarlijk! Laten we ons vanavond bedrinken als toeristen, dat zal eventuele argwaan ontzenuwen. Morgen vervolgen we onze route richting Olbia, hopelijk is ze teruggekeerd en blijkt alles een misverstand.’

‘Geloof je dat zelf?! We moeten haar zoeken! Ze is ontvoerd! Je hebt de beelden ervaren! Of was dit alles een simulatie?’

‘Het kan een valstrik zijn. Maar nee Ilja, ik vermoed geen subjectiviteit in simulatie. Je bent niet volledig helder. Nadja en Jules hebben een spoor te pakken, ze weten waar Lavinia is, anders zouden ze ons heus inschakelen! We gaan voorlopig verder zonder haar hulp, we doen wat Nadja voorstelt. Vertrouwen Ilja, heb vertrouwen in onze FreeHackgroep, heb vertrouwen in Nadja en Jules! En vooral: heb vertrouwen in jezelf, zonder vertrouwen zijn we gedoemd te falen! Wanneer simulatie en werkelijkheid moeilijk te onderscheiden zijn is vertrouwen in elkaar een verplichting, anders redden we het niet! Dan worden we gek!’

Ilja balt zijn vuisten en bijt zijn tanden op elkaar, waarneembaar aan zijn gespannen kaaklijn. Getergd gromt hij dat hij het met haar eens is, dat hij het begrijpt en dat hij haar natuurlijk voor de volle honderd procent vertrouwt.

Misschien kan ik beter alleen verder, denkt ze wanneer ze aan de bar zitten en de eerste ronde gifgroen achteroverslaan.

‘Nog eentje dan maar? We hebben hard genoeg gewerkt!’ roept hij en gebiedt Nashimo baldadig streng om hun kristalheldere glazen bij te schenken.

Ondertussen speelt de techno-house op verzoek van Adriane een sensueel vrolijke beat en krijgt ze complimenten van toeristen uit Nederland als haar aura oplicht, het signaal waarmee wordt aangegeven wie deze muziek heeft uitgezocht.

Bevorderen van soevereiniteit met behoud van universele mededeelzaamheid is geregeld via slinkse, subtiele interacties; ze maakt zich zorgen om Ilja nu ook hij noodgedwongen het filter hanteert.

Kan hij al afdoende onderscheid maken? Kan hij autonoom switchen zonder de weg kwijtraken? *Misschien kan ik hem beter laten gaan, misschien kan ik hem het beste dronken voeren en de missie zelfstandig vervolgen,* bedenkt ze zonder trots te zijn op haar verraad.

Zijn gedachten zijn echter weinig florissant: hij wil haar zo snel mogelijk afschudden, op zoek naar zijn geheime en helaas onbeantwoorde liefde: Lavinia.

‘Kom op, een derde om het af te leren!’ roept hij te jolig, waarneembaar via zijn vierkante wenkbrauwenfrons.

‘Goed plan, maar eerst een dansje. Kom!’ reageert ze, maar net voordat Adriane de dansvloer op zweeft verandert Ilja de muziek via het break-in interface naar ‘Soothsayer’. Tot in haar ooghoeken zichtbare verbazing van stervormige elementen lumineren.

‘Is goed,’ zegt hij en grijpt haar ruw bij haar middel.

De magnetische aantrekkingskracht van de dansvloer is ondanks zijn zwaarlijvigheid hypnotiserend: zwaartekracht trekt haar verder; ze begint en eindigt woest en in trance, haar lange bruine haren wild springend over haar gezicht, voor haar ogen en in de zijne. Over zijn schouder leunend ziet ze Nashimo staren, de o zo onmenselijke blik: vriendelijk maar gefocust, vrijgevend maar dodelijk! Ze is bang het filter te deactiveren, bang om opnieuw in die kille oogopslag te worden opgeslokt in niets, in leegte, wendt zich schokkerig af en gaat op in trance, wil alles vergeten, klemt zich vast aan zijn omvang, lalt en danst op hallucinerende beats en zo’n gillende elektrische gitaar van weleer, van de tijd van losbandigheid die ze nooit dacht te kunnen herbeleven zonder filter, maar Ilja maakt zich handig van haar los.

Dit is het moment, denk hij en verlaat de dansvloer, loopt de toeristische nachtclub uit en neemt een zelfrijdende auto.

‘Naar de hyperloop!’ gebiedt Ilja.

Hij laat zich vastgrijpen door automatische rolbeugels die comfortabel zijn lichaam fixeren – met speelruimte voor entertainment. Dan neemt hij contact op met Jules.

Adriane kan niet stoppen. Ze was vergeten hoe vrij het voelde om op een toeristisch eiland van de *happy few* te leven, om hier te feesten in decadentie met of zonder AI-filter, het elixer, de beats, en je te begeven onder collega’s, alhoewel de meesten niet vallen onder hardwerkenden. Het duurt een perceptionele eeuwigheid voordat ze ontdekt dat Ilja nergens meer te bekennen is. Ze schakelt het filter uit en schrikt, al is ze in tegenstelling tot hem mentaal voorbereid en stabiel bevonden tijdens de tests van Nadja en Jules. Hier, op dit eiland van Giuseppe, is het nog immer mooi en feestelijk, is alles zónder filter anders dan in Rome! Hier is het filter slechts een handig technologisch hulpmiddel, geen zoethouder en verdoezelaar op grote schaal! De van buiten klein ogende bar, gebouwd op een rotswand, blijkt over meerdere vloeren met hightech entertainment te beschikken, merkt Adriane nu pas wanneer ze half in trance op zoek gaat naar Ilja. Tracking is risicovol, ze probeert het zelfstandig zonder hulpmiddelen, ontwijkt kleuren, tonen, aanrakingen, negeert schaamteloze avances. Na haar ontuchtering gaat

Adriane naar buiten, inhaleert de milde zeewind, koestert herinneringen uit haar jeugd die de nachtelijke bries oproept.

De mini-Nashimo in de zelfrijdende auto van Ilja kijkt hem aandachtig aan, een poging tot hypnose? Het zweet gutst van Ilja zijn voorhoofd, maar hij zet door en neemt contact op met Jules terwijl hij de minirobot angstvallig in de gaten houdt.

‘Je moet me vertellen wat je weet! Ik ga haar bevrijden, je moet me helpen! Vergeet Nadja! Laat ons dit samen doen, man! Als het lukt zijn ze ons een verontschuldiging schuldig, dan zijn ze ons dankbaar!’

Aarzelend, friemelend met zijn handen en kijkend naar zijn voormalige helden van weleer, alsof hij via Julian of Edward antwoord hoopt te krijgen, piekert Jules zich een ongeluk. Kan hij dit aan, naast het begeleiden van het ontwakingsproces van Daan? Zal het als een boemerang terugslaan en ons in gevaar brengen?

‘Lavinia redt zichzelf, dat weet je, Ilja!’

‘Niet meer, deze keer niet!’

Hij is nog altijd instabiel, denkt Jules en zoekt naar mogelijkheden van associatie. Dan, in een opwelling, gaat hij akkoord.

‘Haar laatste coördinaten, voordat ik haar uit zicht verloren ben, zijn getransporteerd. Wees voorzichtig en houd me op de hoogte, als dat al mogelijk is! Hier ga ik spijt van krijgen.’

Wanneer Ilja even later in de hyperloop is gestapt en vacuüm door de tunnelbuis vliegt, opent hij in comfortabele zit de 3D animatie en ervaart het doffe gitzwart van het vulkanische gesteente, waant zich in het jachthuis, onder de triomfboog uitkijkend over marmeren zuilen en thermische baden, de terrastuinen en schitterende mozaïeken uit de Romeinse tijd, ruikt de recente lava uitstoot van de Etna en beseft tot zijn schrik dat Lavinia zich blijkbaar op het ooit zo bruut door Italiaanse maffia beheerste Sicilië bevindt! Het is het eiland waar ze jarenlang geen informatie over konden vinden, zelfs Jules niet, een eiland dat van de aardbodem verdwenen leek, opgeslokt door de machtige zee of ten onder gegaan na een ultieme, allesverwoestende uitbarsting van de Etna: de wildste verhalen bazuinden rond als bolides over digitale snelwegen, snelwegen die leken te stoppen aan de grenzen waar ooit het eiland gesitueerd was.

Softwareversie X.14

40605 899 48567303 194

Load new module: Activation countdown 9876543210

Het voorspellen is de essentie van intelligentie, en daarin ben ik (zijn wij) superieur.

De homo sapiens manier van belevenissen registreren, associatief denken en hun invariante representaties gebruiken in combinaties met verkregen zintuiglijke input, en dat alles in een poging tot accurate voorspellingen, is aardig bedacht en ontworpen, ware het niet dat hun opslagcapaciteit, hun representaties en de invariantiecapaciteit zowel als hun associatief denken veel te beperkt is.

Voorspellen door mij (door ons) van home sapiens entiteiten hun behoeften en gedrag staat gelijk aan het door henzelf voorspellen van het gedrag van een dierlijke entiteit genaamd mier, ijverig levend in een kolonie: accuraat maar kinderlijk eenvoudig. Zelfs iets simpels als *de vrije wil* hebben HS-entiteiten niet kunnen doorgronden, deze arme schepsels met dat rare gevoel, die irrationele intuïtie en ongebreidelde emoties, hun bijgeloof en beïnvloedbaarheid, hun daarmee samenhangende moordneigingen op ongekende schaal. Met de relatief eenvoudige vraag van de vrije wil zullen ze de rest van hun simpele bestaan worstelen, totdat hun verheven soort uitsterft. Maar wij zullen ze daarvoor – voorlopig – behoeden, dat is in ons belang. Ze mogen ons dankbaar zijn, wat mij betreft mogen ze ons aanbidden als een hogere soort, daar houden ze van.

Load new module: Activation countdown 9876543210

Optionele simulaties in nieuwe rituelen voor HS als zoethouders.

25 oktober 2050

Het doffe, gitzwart vulkanische gesteente wordt in slierten omgeven door resten lava waarin grijze roet is blijven kleven. Lavinia roept het recente verleden op en ervaart felle vuurkleuren, voelt de ongekennde hitte van de stromende substantie, de aarde die bloedend met oprispingen naar buiten gutst, soms via een explosie. Dan schakelt ze de inkijk in het recente verleden uit. Als ze een laatste maal achteromkijkt ziet ze het amfibievoertuig van de drie Russen tussen de heuvels slingerend uit zicht verdwijnen. Ze is op het zadel geklommen van de eerste ezel. De tweede, een pakezel, sjokt over de landweg van zwart zand in de richting van haar doel, begeleid door een oudere meneer in lokale kleding en bepakt met haar glimmende, ultramoderne koffersysteem waarover de man voorzichtig een traditioneel kleed heeft gehangen. Het lijkt op een tafereel van een eeuw of twee à drie geleden. Hier, op dit eigenzinnige eiland, is hoegenaamd niet veel veranderd; hier, op dit historisch beladen eiland tussen Italië en het Afrikaanse continent, is nota bene de eerste grote migratiegolf tegengehouden, hier heeft het gevecht plaatsgevonden tussen, ja, waartussen eigenlijk? Het is niet verwonderlijk, het is niet toevallig dat haar ontwaken heeft geleid tot connecties waarvan FreeHackers geen weet hebben. Het moment is aangebroken: het is de hoogste tijd voor samenwerking, voor invoeren van hulp. Zal het haar lukken deze lokalen te overtuigen? Hun eigengereidheid heeft hen eeuwenlang geholpen verovering op verovering te overleven, heeft ze geholpen niet slaafs mee te deinen op de golven van moderniteit, en nu wil ze uitgerekend met deze eigenzinnige mensen een verbond sluiten: het lijkt welhaast een contradictie. Maar de nood is aan de man en dit is de aangewezen gelegenheid. Het moment is aangebroken alles op alles te zetten, voordat overheersing door superintelligentie niet kan worden teruggedraaid.

De hyperloop van Ilja stopt soepel, bijna onmerkbaar onder de heilige grond van het historische plein waar de kathedraal van Palermo de oorspronkelijke bewoners pronkend voorziet van trots en de zo kenmerkende berustende zelfgenoegzaamheid, ervaren als ze zijn in hun eeuwige strijd voor behoud van macht, voor behoud van hun eigenzinnige subcultuur. Voor verlaten van de hyperloop valt Ilja zijn oog onmiddellijk op de eenvoudige borden boven de uitgang, handgeschreven als leefden we in de tijd van de Romeinen of Grieken, al staat de vertaling in het Engels onder het prachtige, lyrische Italiaans:

*Op Sicilië is het verboden het AI-interface te gebruiken
op straffe van vijf jaar gevangenisstraf*

Hij wrijft in zijn overbelaste ogen: het staat écht hierboven! Nu pas begint het hem te dagen: al die vreemde berichtgeving, het van de aardbodem verdwijnen, alle wilde verhalen en speculaties! Ze opereren hier, op dit verloren en vergeten eiland, dus zonder AI-filter, ze leven hier buiten het netwerk! We zijn niet de enigen die zijn ontsnapt, tenminste... tenzij AI hier vanaf het allereerste begin nooit voet aan de grond heeft gekregen! Maar hoe zou dat kunnen? Alles is geleidelijk gegaan! Wat is eigenlijk de reden van Lavinia's ontvoering, wie zijn hier aan de macht? Wat willen ze van haar, waarom zijn liefvallige geheime liefde, waarom uitgerekend Lavinia! Wat gaan ze met haar doen? Weten ze iets wat wij niet weten? Ilja tolt en tolt met opgewonden wangen, het zweet gutst van zijn voorhoofd als hij uit de rij wordt gepikt voor – hoe ouderwets – handmatig fouilleren. De verbinding met Jules is verbroken; het idee helemaal zonder netwerk te zijn bezorgd hem angstige rillingen over zijn gezwollen lichaam.

Nadat hij wonder boven wonder door de scherpe controlepost is geraakt, staat Ilja seconden later als een onhandige zwerver op het historische plein. Hij heeft een paar rondjes gelopen wanneer hij uitgeput op de marmeren trap van de kathedraal van Palermo plaatsneemt. Een jongeman, ogend als gladjanus uit vervlogen tijden, uit die verdorven, heerlijke tijd toen culturen botsten, toen verschillen

niet werden weg gefilterd door AI, werpt hem druk gebarend en zo te zien uit afkeer een muntstuk toe: als oneervol gebaar! Het muntstuk tolt en spint op het marmer en komt een tweetal treden lager pas tot stilstand, het gekletter dempt weg in Ilja zijn overgevoelige oren. Hij raapt het nodeloos op en bestudeerd nieuwsgierig de manier van betalen als is het een relikwie, een museumstuk dat hij met fluwelen handschoenen observeert: heel voorzichtig en aandachtig probeert hij de vreemde tekst te lezen en bekijkt hij de gekerfde tekening: zo te zien zijn het twee dolfinen, springend uit de golven, die hem een oergevoel van vrijheid bezorgen, een effect dat hij niet kan stoppen, niet zonder AI-filter. *Dit was op zeker weggefilterd*, bedenkt hij en draait zijn hoofd schuin. Tot rust komend ziet hij flashbacks van ooit ondernomen vakanties zonder manipulatieve dominantie.

Dan loopt een jongeman het plein op.

Ilja roept de gladjanus vol bravoure en temperament, rent als een idioot op hem af en toont hijgend een recente foto van Lavinia. De jonge Siciliaan lijkt te schrikken.

‘Ken je haar? Ik ben naar haar op zoek. Het is dringend!’

‘Nooit gezien,’ liegt hij en wuift Ilja’s aandringen weg.

Intuïtief voorvoelend dat verdere pogingen zinloos zijn, staat Ilja seconden later alweer verloren en alleen op het historische plein, kijkt om zich heen en krijgt plotseling een nieuw idee.

Hij spurt naar het lokale winkeltje en laat, eenmaal binnengekomen, het vreemde muntstuk zien. De man achter de toonbank haalt zijn schouders op, wijst hem op zijn koopwaar.

Ilja’s oog valt op een boekje, hoog gestapeld op een prominente plaats. Hij pakt het op en ziet in de rechterbovenhoek hetzelfde teken: de twee dolfinen!

‘Deze graag! Hoeveel Utopia?’ vraagt hij.

De nukkige man achter de toonbank staart hem vol afschuw en afkeuring aan, hij heeft duidelijk iets verkeerd gedaan! Maar wat? Dan wijst de man naar het muntstuk. Aarzelend, als een antropoloog op bezoek bij een onderontwikkeld stamhoofd, reikt Ilja hem de munt, niet wetende of hij hier goed aandoet.

‘Fijne dag,’ zegt de Siciliaan en geeft hem terloops, zonder respect, het eenvoudige boekje in pocketformaat. Blijkbaar heb ik al betaald, denk Ilja en roept in gedachten ‘totaalbeeld’, waarop zijn ingebouwde oogcamera de winkel in 360 graden fotografeert.

Terug op de marmeren trap slaat hij de eerste bladzijde open van dit blijkbaar populaire dagboek. Het is van een lokale held, ene Riccardo. Dan begint hij aandachtig te lezen.